

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

24/2412 - 3 / GEV001

30.10.2024

Høring - sivil inndragning

Jeg viser til departementets brev av 20. september 2024.

1. Innledning

I arbeidsgruppens rapport på s. 107 nest siste avsnitt fremkommer følgende:

"Et hovedinntrykk fra tidligere utredningsarbeider er at den primære årsaken til manglende inndragningsresultater ikke ligger i inndragningshjemlene, men i andre faktorer som kultur, kompetanse og ressurser. Arbeidsgruppen deler i stor grad dette inntrykket. Dette er utfordringer som neppe kan avhjelpes gjennom regelendringer alene, men som krever andre tiltak. Slike tiltak kan blant annet knytte seg til organisatoriske forhold, som for eksempel opprettelse av en inndragningsenhet. Dette drøftes i punkt 12."

Dette er Det nasjonale statsadvokatembetet enig i. Det er viktig å ikke fortape seg i en tro på at selvstendig inndragning alene vil lede til en vesentlig økning av inndragning av utbytte fra straffbare handlinger.

Videre skriver utvalget følgende på s. 111 nest siste avsnitt:

"Et annet sentralt premiss har vært analysen av rekkevidden av gjeldende inndragningsregler, punkt 6.4 og 6.5 over. Analysen viser at de strafferettslige hjemlene for inndragning rekker forholdsvis langt i dag, og at behovet for endringer i de materielle reglene er begrenset. Dette kan i seg selv være et argument for at innføringen av regler om sivilrettslig inndragning bør skje gjennom mindre justeringer av gjeldende rett, snarere enn ved større omveltninger." [...]

Også dette er embetet enig i. På s. 118 under punkt 7.4 slår arbeidsgruppen fast at "de fleste argumenter taler for å velge en strafferettslig modell som bygger videre på inndragningssystemet som finnes i lovverket i dag". Dette trekker i retning av at videreutvikling av de inndragningsbestemmelsene vi allerede har i lovverket i dag vil gi like god effekt som innføring av nye materielle og prosessuelle bestemmelser om selvstendig inndragning.

Videre vil embetet advare mot å innføre for mye nytt. Nye materielle bestemmelser om utvidet inndragning til dels kombinert med et eget prosesssystem, vil fort oppfattes som så komplisert at politiet vil holde seg til dagens regelverk.

Slik Det nasjonale statsadvokatembetet ser det bør lovgiver enten vurdere å gjøre endringer i det inndragningsregelverket vi allerede har, eller innføre nye bestemmelser om selvstendig inndragning innenfor det eksisterende systemet for inndragning.

2. Til punkt 9 i rapporten

Embetet har kommentarer til noen av underpunktene i punkt 9.

2.1 Til punkt 9.1

Slik embetet ser det er utvalgets forslag til ordlyd i en ny § 67 a i straffeloven hensiktsmessig og vi støtter at det tas inn konkrete momenter i bestemmelsen som skal tillegges vekt i vurderingen om et utbytte stammer fra en eller flere straffbare handlinger. Videre er vi av den oppfatning at selvstendige inndragning som utgangspunkt bør ha en nær tilknytning til straffeforfølgelsen. Vi støtter derfor at det innføres en subsidiaritetsbestemmelse slik som foreslått av arbeidsgruppen. Når det gjelder spørsmålet om det skal være en obligatorisk eller fakultativ adgang til inndragning så mener embetet at det siste er å foretrekke. En skal-bestemmelse understreker viktigheten av at utbytte inndras og det bør komme klart til uttrykk i den nye bestemmelsen ved at inndragning gjøres obligatorisk. Forslaget om at det ikke må foreligge mistanke om et triggerlovbrudd for at selvstendig inndragning skal være aktuelt støttes og det samme gjelder forslaget om at bestemmelsen bør gjøres generell. Når det gjelder beløpsgrense så er vi av samme oppfatning som utvalget. Selv om selvstendig inndragning som utgangspunkt skal være et verktøy for å ramme grov profittmotivert kriminalitet så er det ingen grunn til å innføre en beløpsgrense som i noen saker vil kunne få uheldige konsekvenser.

2.2 Til punkt 9.2.1

Det er sikker rett at det strafferettslige beviskravet gjelder for spørsmålet om det foreligger utbytte fra en straffbar handling. Det er sjelden slik at det er tvil om at utbyttet stammer fra en straffbar handling, men det kan forekomme. Ved å senke beviskravet til

sannsynlighetsovervekt vil dette i noen situasjoner kunne sikre grunnlag for inndragning som man med dagens lovbestemmelse ikke ville ha. Hensynet til bestemmelsens effektivitet tilsier at beviskravet bør være sannsynlighetsovervekt og ikke klar sannsynlighetsovervekt.

2.3 Til punkt 9.2.2

Ved å snu bevisbyrden mer eller mindre vil en bestemmelse om selvstendig inndragning bli mer effektiv. Flertallet i utvalget synes tilbakeholdne med å foreslå særregulering av bevisbyrden, mens mindretallet har, slik embetet forstår det, et temmelig vidtrekkende forslag. Det er vanskelig å mene noe om mindretallets forslag fordi det ikke er drøftet i utvalget, men det er ingen tvil om at snudd bevisbyrde vil gjøre en ny bestemmelse om selvstendig inndragning mer effektiv.

2.4 Til punkt 9.3.2

Embetet støtter forslaget om at det skal innføres en presumsjonsregel.

2.5 Til punkt 9.4

Når det gjelder verdiinndragning er embetet enig med utvalgets mindretall i at dette bør være et alternativ til gjenstandsinndragning, jf. drøftelsen på s. 266 og 267. Utvalgets flertall trekker også fram flere argumenter som underbygger at det i saker med selvstendig inndragning bør kunne påstås verdiinndragning i stedet for gjenstandsinndragning.

2.6 Til punkt 10

Slik embetet ser det vil det bli svært utfordrende for politiet og påtalemyndigheten å sette seg inn i, og anvende, det som til dels må sies å være et nytt prosesssystem. Jo mer komplisert og omfattende prosessen blir jo større er faren for at politiet ikke vil etterforske "rene" saker om selvstendig inndragning. Dette taler mot en ny prosessuell særregulering.

3. Avsluttende kommentarer

Slik embetet ser det bør departementet vurdere om det skal foretas en nærmere utredning av om det bør gjøres endringer i det eksisterende inndragningsregelverket i stedet for å innføre en ny bestemmelse om selvstendig inndragning. Videre ville det vært gunstig at også mindretallets forslag ble diskutert nærmere i utvalget før det behandles av departementet.

Geir Evanger
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Riksadvokaten